

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Naujųjų amžių filosofija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Arūnas Mickevičius Kiti dėstytojai: dr. Brigita Gelžinytė, dr. Aistė Noreikaitė.	Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Filosofijos institutas, Universiteto g. 9, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
pirmoji		privalomasis dalykas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
auditorinis ir savarankiškas darbas	4 semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Filosofijos įvadas	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
15	390	144	246

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Modulis yra skirtas pagrindinių XVI-XIX a. Filosofijos kryptių (klasikinio britų empirizmo, racionalizmo ir klasikinės vokiečių filosofijos) studijoms. Paskaitose ir seminaruose bus siekiama supažindinti studentus su moderniojo mąstymo prielaidomis ir jų poveikiu reformuojant filosofijos tradiciją, studentams siekiama atverti galimybę kokybiškai pasiruošti ne tik Naujųjų laikų filosofijos gvildenamų problemų ir galimų jų sprendimų studijoms, bet taip pat tokia atvertimi padėti teorinius pagrindus, laiduojančius galimybę spręsti ir dabarties pasaulio aktualijų filosofines problemas tolesnėse studijose. Ugdomi sugebėjimai dalyvauti filosofinėje diskusijoje, rekonstruoti, formuluoti, analizuoti ir artikuliuoti argumentus, savarankiškai atlikti mokslinį darbą.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
– įgyti konkretų išmanymą apie Naujaisiais amžiais įvykusias radikalias permainas filosofijos tradicijoje; – išsiaiškinti moderniojo mąstymo prielaidų ir intencijų istorinę kilmę; – patobulinti analitinio mąstymo įgūdžius;	aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su konkrečiais studentais, grupinė diskusija), kritinės literatūros studijos	Parengto pranešimo pristatymas, egzaminas. Analizuojamo teksto pristatymas ir komentavimas.
– demonstruoti mąstymo analitiškumo ir kontekstinio interpretavimo gebėjimus ruošiant ir skaitant pranešimus;	pranešimo parengimas ir skaitymas, kritinės literatūros studijos	Parengto pranešimo pristatymas ir jo tezių gynimas. Analizuojamo teksto pristatymas ir komentavimas. Akademinių kompetencijų demonstravimas seminario diskusijoje.
– gebėti analizuoti filosofinius tekstus, įvertinti jų parašymo istorinį kontekstą ir rekonstruoti jų teorines prielaidas;	filosofinio teksto analizė seminare, aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su	Analizuojamo teksto pristatymas ir komentavimas. Akademinių kompetencijų

– gebėti analizuoti ir kritiškai vertinti filosofijos reiškinių apskritai ir atpažinti jo istorinius etapus konkrečiai;	konkrečiais studentais, grupinė diskusija), pranešimo rengimas, kritinės literatūros studijos	demonstravimas seminario diskusijoje, rašto darbo rengimas.
– pasirengti savarankiškai nagrinėti ir interpretuoti filosofinius tekstus; rinkti, analizuoti ir aktualizuoti informaciją, nuosekliai samprotauti tiek pasisakant žodžiu, tiek ir rašant rašto darbą pasirinkta filosofijos tema;	tiriamieji metodai (informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo rengimas ir pristatymas), kritinės literatūros studijos	Parengto pranešimo pristatymas ir jo tezių gynimas. Analizuojamo teksto pristatymas ir komentavimas. Rašto darbo rengimas.
– gebėti diskutuoti ir bendradarbiauti svarstant filosofines problemas.	grupės diskusija, pranešimo pristatymas, kritinės literatūros studijos	Akademinių kompetencijų demonstravimas seminario diskusijoje, rašto darbo rengimas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadinė paskaita.	4						4		
2. Empirizmas: svarbiausi autoriai, kartiniai probleminiai aspektai ir kontroversijos.	4						4	4	Literatūra paskaitoms: Kenny, A., 1986, <i>Rationalism, Empiricism and Idealism</i> , Oxford: Oxford University Press.
3. Empirizmo ištakos, mokslinio metodo prielaidos: F. Bacon. Pažinimo ir tiesos samprata. Žmogaus protas kaip iškreiptas veidrodis. Žinojimo ir galios samprata. Stabų teorija. Mokslinio metodo reikšmė.	2		4				6	4	Literatūra paskaitoms: Henry, J., 2002, <i>Knowledge is Power. Francis Bacon and the Method of Science</i> , Cambridge: Icon Books. Literatūra seminarams: F. Bacon, <i>Naujasis organonas</i> , Vilnius, 2004; p.7-51; 73-104 p
4. Klasikinis britų empirizmas : J. Locke. Pažinimo samprata, substancijos ir tapatybės problema, idėjų kilmė ir sudėtis.	2		2				4	4	Literatūra paskaitoms: Woolhouse, R.S., <i>Locke's Philosophy of Science and Knowledge</i> . New York, Barnes and Noble,1971. Literatūra seminarams: Locke J., <i>Esė apie žmogaus intelektą</i> , vert. R. Rybelienė, Vilnius: Pradai, 2000.; p.270 – 294.
5. Klasikinis britų empirizmas: D. Hume. Metafizikos kritika. Idėjų kilmė ir sudėtis, priežastingumo ir padarinio ryšio problema. Fakto ir vertybės perskyra.	2		4				6	8	Literatūra paskaitoms: Norton D. F. and J. Taylor (eds.), <i>The Cambridge Companion to Hume</i> , Cambridge University Press,2009.

									Literatūra seminarams: D.Hume. Žmogaus proto tyrinėjimas. Vilnius: Pradai, 1995, p. 32-80, 95-120 p.
6. Klasikinis britų empirizmas: G. Berkeley. Abstrakčių idėjų kritika. Idėjų ir dvasios pažinimo skirtumas. Kalbos ir būties skirtumo problema. Materijos egzistavimo problema.	2		2				4	4	Literatūra paskaitoms: Winkler K. P. <i>The Cambridge Companion to Berkeley</i> , Cambridge University Press, 2005. Literatūra seminarams: Berkeley G. <i>Traktatas apie žmogiškojo pažinimo principus</i> . Vilnius: Mintis, 1988. p. 57-90.
7. In transitu: Nikolajus Kuzietis (Nicolaus Cusanus). Ankstyvosios modernybės užuomazgos. Tarp neoplatonizmo ir kartezianizmo. Matematinė vaizduotė. Begalybės sąvokos filosofinė analizė.	2		4				6	6	Literatūra paskaitoms: Cassirer, E. 2011. "Nicholas Cusanus", in <i>The Individual and the Cosmos in the Renaissance</i> . New-York: Dover. 7-46. Literatūra seminarams: Nikolajus Kuzietis. 1984. Apie mokytoją nežinojimą, in: <i>Filosofijos istorijos chrestomatija. Renesansas I t.</i> Vilnius: Mintis. p. 37-59.
8. Racionalizmas: svarbiausi autoriai, kartiniai probleminiai aspektai ir kontroversijos.	4						4	8	Literatūra paskaitoms: Richard Kennington „On Modern Origins. Essays in Early Modern Philosophy“, Lanham: Lexington Books, 2004. Cottingham, J., 1984, <i>Rationalism</i> , London: Paladin Books.
9. Naujųjų amžių racionalizmas: R. Descartes.	8		16				24	36	Literatūra paskaitoms: Nolan, Larry (ed.), 2014. <i>The Cambridge Descartes Lexicon</i> . Cambridge: Cambridge University Press. Broughton, Janet, and John Carriero (eds.), 2008. <i>Companion to Descartes</i> . Malden, Mass.: Blackwell. Cottingham, John (ed.), 1992. <i>Cambridge Companion to Descartes</i> . Cambridge: Cambridge University Press. Literatūra seminarams: Dekartas R. (1978). Rinktiniai raštai. Vilnius: Mintis.; Dekartas R. (2020). <i>Sielos aistros</i> . Vilnius: Jonas ir Jokūbas.

10. Naujųjų amžių racionalizmas: B. Spinoza. Substancijos ir modusų samprata. Geometrinio metodo esmė. Substancijų daugio problema. Pažinimo klausimas. Dievo ir proto santykis.	2		6			8	18	Literatūra paskaitoms: Garrett, Don (ed.), 1996. <i>The Cambridge Companion to Spinoza</i> , Cambridge and New York: Cambridge University Press. Literatūra seminarams: B. Spinoza, Etika, Vilnius: Pradai, 2001. p. 7-59; 61-126; 299-338.
11. Naujųjų amžių racionalizmas: G. W. Leibniz. Monados kaip tikrieji daiktų elementai. Monados ir išorinio pasaulio santykio problema. Perspektyvos klausimas. Substancijų daugio galimybė.	2		6			8	18	Literatūra paskaitoms: Garber, Daniel, 2009. <i>Leibniz: Body, Substance, Monad</i> , New York and Oxford: Oxford University Press. Rescher, Nicholas, 1979. <i>Leibniz: An Introduction to His Philosophy</i> , Oxford: Basil Blackwell. Literatūra seminarams: Leibniz G., <i>Naujoji substancijų prigimties ir bendravimo, taip pat ryšio, esančio tarp sielos ir kūno sistema; Monadologija</i> . Filosofijos istorijos chrestomatija. Renesansas, t. 2, p. 432 – 453. Leibniz, G. W., 1989. Conversation of Philarete and Ariste. In <i>Philosophical Essays</i> (ed. Ariew, R; Garber, D.), Indianapolis, Cambridge: Hackett. p. 257-268;
12. Modernybės periferijos: B. Paskalis. Proto ir tikėjimo santykis. Širdies ir asmens samprata. Asmenybės ir jos savybių santykis. Lažybų idėjos esmė.	2		2			4	8	Literatūra paskaitoms: Kolakowski, L., 1996. <i>God Owes us Nothing</i> , Chicago: The University of Chicago Press. Literatūra seminarams: B. Pascal, <i>Mintys</i> , Vilnius: Aidai, 1997, p. 116-147
13. Racionalizmas vs. empirizmas.	4					4		

14. Klasikinė vokiečių filosofija. Refleksija, savimonė ir transcendentalinio subjekto problema Kanto ir pokantinėje filosofijoje. Pažinimo pažinimo galimybės sąlygų paieška; Modernybės projekto transformacijos: Subjektyvusis ir objektyvusis idealizmas (Fichte, Schellingas, Hegelis); Vokiečių idealizmo ir romantizmo įtampa.	6		6			12	24	Literatūra paskaitoms: Beiser F. 2002. <i>German Idealism: The Struggle Against Subjectivism: 1781-1801</i> . Cambridge MA: Harvard University Press. Limnatis, N. 2008. <i>German Idealism and the Problem of Knowledge: Kant, Fichte, Schelling, and Hegel</i> . New York: Springer. Sedgwick, S. (ed.) 2007. Literatūra seminarams: Fichte, J.G. 1994. <i>Introductions to the Wissenschaftstehre and Other Writings</i> . Trans. Daniel Breazeale. Indianapolis, Ind.: Hackett Classics. p.36-51
15. Klasikinė vokiečių filosofija: I. Kantas. Erdvės ir laiko aprioriškumas. Intelektas ir protas. Apecepcijos sintetinio vienumo problema. Grynojo intelekto schemiškumas. Fenomeno ir noumeno perskyra. Teorinės psichologijos kritika. Racionaliosios kosmologijos kritika. Racionaliosios teologijos kritika. Metodo teorija. Praktinio proto samprata. Laisvės problema. Sprendimo galios reikšmė.	14		24			38	56	Literatūra paskaitoms: Kemp Smith, N. <i>Commentary to Kant's Critique of Pure Reason</i> , New York: Humanities Press, 1923. Literatūra seminarams: Kantas I. Praktinio proto kritika. Vilnius: Mintis, 1987; Kantas I. Grynojo proto kritika. Vilnius: Mintis, 1987; Kantas I. Sprendimo galios kritika. Vilnius: Mintis.
16. Klasikinė vokiečių filosofija: G. W. F. Hegel. Sąmonės ir savimonės santykio problema, tiesos istoriškumo klausimas, mąstymo ir būties tapatybės transformacijos, negatyvumo reikšmė. <i>Aufhebung</i> . Refleksijos ir spekuliatyvaus mąstymo skirtumas. Subjekto ir substancijos tapatybė.	4		4			8	18	Literatūra paskaitoms: Šerpytytė, R. 2015. „Galia mąstyti. Sąvoka ir negatyvumas Hegelio filosofijoje“, in: <i>Ontologijos transformacijos: medijos, nihilizmas, etika</i> . sud. T. Sodeika. Vilnius: VU leidykla. Literatūra seminarams: Hegel, G. W. F., 1997. <i>Dvasios fenomenologija</i> . p.81-93.
Rašto darbo rengimas skirtas Naujųjų amžių filosofijos problematikai.							30	
Iš viso	64		80			144	246	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Užduočių atlikimas (Rašto darbai, darbas auditorijoje)	50%	Semestro metu	Rengiami du rašto darbai (kiekvienas iki 20 000 sp.ž.) pasirinktomis temomis kurso tematika. Vertinami šie aspektai: - analizės aiškumas ir nuoseklumas; - argumentavimo savarankiškumas ir pagrįstumas; - pažintis su nagrinėjamų autorių darbais bei kritine literatūra; - išvadų pagrįstumas; - formalūs rašto darbo reikalavimai. Seminarų metu rengiami ir pristatomi du pranešimai, skirti nagrinėjamiems autoriams. Vertinama: - problemos ir argumentų formulavimas; - pranešimo struktūra, analitiškumas; - gebėjimas naudotis šaltiniais ir antrine literatūra. Taip pat vertinamas kitos akademinio aktyvumo formos seminaruose, t. y. įsitraukiama į diskusiją, atsakoma į klausimus, formuluojamos problemos ir klausimai, pateikiamos kritinės pastabos.
Egzaminas	50%	Semestro ir egzaminų sesijos metu	Pažymį sudaro tarpinis atsiskaitymas semestro metu ir baigiamasis egzaminas egzaminų sesijos metu. - Vertinamas pamatinių kurso filosofinių teorijų įsisavinimas, jų konteksto išmanymas, gebėjimas suprasti ir vartoti bazines filosofemas, jas lyginti tarpusavyje; - Gebėjimas atpažinti conceptualines argumentavimo struktūras, vertinti ir išryškinti skirtingų kurse nagrinėjamų autorių idėjas ir probleminius aspektus. Galutinį įvertinimą sudaro dviejų parengtų rašto darbų atskiri pažymiai, darbo auditorijoje (dviejų pranešimų bei dalyvavimo seminarų diskusijose) pažymys, tarpinio ir sesijos metu baigiamojo egzamino pažymiai. Tarpinio ir galutinio egzamino sesijos metu vykstančių paskaitų bei seminarų medžiagos atsiskaitymo forma –atsakymai į atvirus klausimus.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Bacon F.	2004	Naujasis organonas.		Vilnius: Margi Raštai.
Berkeley G.	1988	Traktatas apie žmogiškojo pažinimo principus.		Vilnius: Mintis.
Berkeley G.	2005	Trys dialogai.		Vilnius: Versus Aureus.
Fichte, J. G.	1982	Science of Knowledge (Wissenschaftslehre).		Cambridge: Cambridge University Press.
Hegel G. W. F.	1997	Dvasios fenomenologija.		Vilnius : Mintis.
Kuzietis, N.	1984	Apie mokytoją nežinojimą, in: Filosofijos istorijos chrestomatija. Renesansas I t.		Vilnius: Mintis.

Hume T.	1995	Žmogaus proto tyrinėjimas.		Vilnius: ALK/Pradai.
Dekartas R.	1978	Rinktiniai raštai.		Vilnius: Mintis.
Descartes R.	2020	Sielos aistros.		Vilnius: Jonas ir Jokūbas.
Kantas I.	1982, (2013).	Grynojo proto kritika		Vilnius: Margi raštai.
Kantas I.	1987	Praktinio proto kritika		Vilnius: Margi raštai
Kantas I.	1991	Sprendimo galios kritika		Vilnius: Margi raštai
Leibniz G.	1986	Monadologija. In. Filosofijos istorijos chrestomatija. Renesansas, t. 2		Vilnius
Pascal B.	1997	Mintys.		Vilnius: Aidai
Schelling F. W. J	1995	Žmogaus laisvės filosofija.		Vilnius: ALK/Pradai.
Spinoza B.	2001	Etika.		Vilnius: Pradai.
Locke J.	2000	Esė apie žmogaus intelektą,		Vilnius: Pradai.
Papildoma literatūra				
Kantas I.	1972	Prolegomenai.		Vilnius: Margi raštai.
Kantas I.	1980	Dorovės metafizikos pagrindai.		Vilnius: Margi raštai.
Kantas I.	1996	Politiniai traktatai.		Vilnius: Margi raštai.
	1998	(R. Descartes' o konferencijos medžiaga)	Problemos, Nr. 52.	Vilnius: VU leidykla.
Jean-Luc Marion	1999	Cartesian Questions: Method and Metaphysics		The University Of Chicago Press.
Jean-Luc Marion	2018	On Descartes' Passive Thought. The Myth of Cartesian Dualism		The University of Chicago Press: Chicago and London.
Hatfield G.	2008	René Descartes		https://plato.stanford.edu/entries/descartes/
Descartes R.	2012	Objections to the Meditations, and Replies		http://www.earlymoderntexts.com/authors/descartes
Gombay A.	2007	Descartes		Oxford: Blackwell.
Kenny A.	1968	Descartes: a Study of His Philosophy		New York: Random House.
Jankauskas S.	2004	Dekartiškasis Dievo įrodymas: prielaidos ir intencijos	Problemos, Nr. 65, p. 61–85.	Vilnius: VU leidykla.
Rorty A. (ed.)	1988	Essays on Descartes' Meditations		Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press.
Edited By G H R Parkinson.	2003	Routledge History of Philosophy Volume 4: The Renaissance and 17th Century Rationalism	Volume 4	Routledge.
Edited By Stuart Brown.	2003	Routledge History of Philosophy Volume 5: British Philosophy and the Age of Enlightenment.	Volume 5	Routledge.

Edited By Kathleen Higgins, Robert C. Solomon	2003	Routledge History of Philosophy Volume 6: The Age of German Idealism.	Volume 6	Routledge.
Körner S.	1967	Kant.		Harmondsworth : Penguin Books.
Kemp Smith N. A.	1962	A Commentary to Kant's Critique of Pure Reason.		http://www.gutenberg.org/ebooks/43572
Deleuze G.	1985	Kant's Critical Philosophy.		University of Minnesota Press.
Guyer P.	2006	Kant		Routledge.
Houlgate, S.	2013	Hegel's 'Phenomenology of Spirit '		London: Bloomsbury.
Štrauchas J.	1982	Naujųjų laikų istorija		Vilnius: ALK/Amžius.